ԹԻՒ 7756-4 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1911 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

8 Novembre 1911 N. 7756-4

نومرو ٤ ـ ٧٧٥٦ ٢٦ تشرن اول ١٣٢٧ چهارشنبه

ՊԱՅՔԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE ARÉVELK **FONDE EN 1883**

بازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشراولنور . مدیر مسئول ا. اسکیان

ՏՆՕՐԷՆ
Ս. Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ԳԱԼԱԹԻԱ

بایقار
یومی وسیاسی غزته
مدیری س. ك. بویاجیان
درسعادت ــ غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنهلکی ١٠٠ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	35	20 Ֆր.

مطبعهٔ
آرهولك
نسخهسی
١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ.

بایقار

BAÏKAR

Journal arménien
DIRECTEUR
S. K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԼՈՒԹՖԻ ՖԻՔՐԻ ՊԷՅԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Մէկպուսական ժողովի այսօրուան նիստը բացառիկ կարեւորութիւն մը պիտի ունենայ: Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա վերջապէս պիտի հաճի այսօր ներկայանալ խորհրդարանին եւ բացատրութիւններ տալ Տէրսիմի Մէպուս Լութֆի Ֆիքրի պէյի դէմ Պատերազմական Ատեանի ձեռք առած միջոցներուն մասին:

Օրերէ ի վեր այդ խնդիրը կը զբաղեցնէ Օսմանեան խորհրդարանը, մամուլը եւ հանրային կարծիքը, այն աստիճան որ նոյն իսկ կը մոռցուին կամ գրեթէ անուշադիր կ'անցնին Թրքական չարունակական յաղթութիւնները Տրիպոլսոյ եւ Պէնկազի մէջ:

Եւ սակայն այդ խնդիրը կարծես իրեն ընծայուած կարեւորութիւնը չունի եւ եղած վիլուկը չհամապատասխաներ իրողութեան:

Երեսփոխանի անձեռնմխելիութեան վրայ կը խօսուի ու կը ճառուի, Սահմանադրութեան վտանգի մէջ ըլլալը կը յայտարարուի, կեղծ երկիւղներ կը յայտնուին եւ անտեղի շշնջոցներ կը յարուցուին պարզապէս:

Եթէ երբեք Լութֆի Ֆիքրի պէյը բռնի ձերբակալած ու Պատերազմական Ատեանին տարած ըլլային, անշուշտ բոլոր այդ իրարանցումը արդարացի կ'ըլլար, իրաւամբ Սահմանադրութեան ամէնէն հիմնական կանոններէն մէկը ոտնակոխ եղած կ'ըլլար եւ բացարձակ կերպով իրաւունք կ'ունենայինք գոչելու որ Սահմանադրութիւնը վտանգուած է:

Սակայն այդ տեսակ իրողութիւն մը չի կայ մէջտեղ:

Պատերազմական Ատեանը հրաւիրած է Տէրսիմի Մէպուսը որ իրեն ներկայանայ, Լութֆի Ֆիքրի պէյ մերժած է, զինքը կոչելու եկողները պնդած են, ինք դարձեալ մերժած է: Ահաւասիկ ամբողջ իրողութիւնը:

Եւ մինչեւ այսօր Լութֆի Ֆիքրի պէյ չէ ձերբակալուած, ազատ համարձակ կը պտտի, կը խօսի, կը գրէ: Ուրեմն ինչ հարկ այսքան աղմուկի:

Ըստ իս կ'ուզուի պարզապէս այս փոքրիկ միջադէպը մեծցնել զայն իբրեւ զէնք գործածելու համար պատերազմական Նախարարին դէմ որ ընդդիմադիրներուն աչքին փուշ եղած է երկար ատենէ ի վեր:

Զարմանալին այն է սակայն որ ընդդիմադիրները այնքա՜ն ճարպիկօրէն շահագործեցին այդ երեւակայական անիրաւ հալածանքը եւ իբր թէ մէպուսական անձեռնմխելիութեան դէմ գործուած արարքը, որ այսօր նոյն իսկ իթթիհատականներէն խոշոր մաս մը ընդդիմադիրներուն միացած է ու դէմ կ'ելլէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի:

Եթէ նկատի առնենք յարուցուած աղմուկին խախուտ հիմքը եւ իթթիհատականներէ ոմանց բռնած ընթացքը, սա եզրակացութեան կը հասնինք թէ Լութֆի Ֆիքրի միջադէպը լոկ պատրուակ մըն է պայքար մղելու պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի դէմ եւ անոր անկումը փութացնելու: Այդ միջադէպէն շատ առաջ արդէն ընդդիմադիր մամուլին մէջ այդ պայքարը սկսած էր եւ օրէ օր կը սաստկանար:

Շէվքէթ փաշա որ մարտ 31էն ետքը իբրեւ Ազատութեան եւ Սահմանադրութեան փրկիչը կը նկատուէր, որ նախախնամական մարդ մը դարձած էր, որուն վրայ կը կռթնէր Երիտասարդ Թուրքիան եւ որ կը մարմնացնէր կարգապահութիւնը, կամաց կամաց սկսաւ կորսնցնել իր ազդեցութիւնը, իր փոքրիկ թերութիւնները, աննշան սայթաքումները խոշորացուցով դիտուեցան, մինչ իր ունեցած արժանիքները կասկածի տակ դրուեցան, այն աստիճան որ այսօր ընդդիմադիր մամուլը չի վարանիր զայն աղետաւոր մարդ մը համարելու եւ Թուրքիոյ բոլոր ձախողանքներուն եւ դժբախտութեանց պատասխանատուութիւնը անոր վրայ բեռցնելու:

Տեսնենք թէ այսօր, Մէպուսական ժողովին մէջ, իր տալիք բացատրութիւնները պիտի կրնա՞ն գոհացնել իր հակառակորդները, թէ անպատճառ իր անկումը պիտի պահանջուի:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՓՆՂՆՑԻԿ ԷՋԵՐ

ԹԱՐԻԶԻ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ԱՏԵՆ
(1870—1871)

Տարեգլխին մօտ էր: Կինս որոշած էր մէկ քանի բարեկամուհիներու հետ բարեգործական պազար մը բանալ թշուառ ընտանեաց օգնելու համար: Ես այն ժամանակ կրթական նախարար ըլլալով՝ պաշտօնական սրահները անոր տրամադրութեան տակ դրի, եւ հրաման տուի պաշտօնեաներուս որ կարելի եղած աջակցութիւնը նուիրեն բարեսէր տիկնանց: Նուէրները ամէն կողմէ կուգային. զոհարներ, արուեստական առարկաներ, հանդերձներ, եւ անոնք որ իրենց ընտանիքին համար մեծ դժուարութեամբ ապրուստ մը հայթայթած էին, անկէ մաս մը կառնէին, կը բերէին: Ազնուականներուն բաժինն էր աս: Կտոր մը պանիրը հարուստ նուէր մըն էր:

Տիկին Մանիէն ամենէն մեծ յաջողութիւնը ունեցաւ ողջ եւ գեղեցիկ հնդկահաւ մը բերելով որ բաւական մեծ աւերումներ գործեց սրահին մէջ: Կը յիշեմ թէ անուրդի միջոցին անոր գինը մինչեւ երկու հարիւր ֆրանքի բարձրացաւ:

Դեկտեմբեր 31ի օրը, մարդ մը սենեակս ներս մտաւ. յիսուն տարեկան կար. աշխատութեան շապիկը հագած, եւ թեւին տակ փոքր ծրար մը բռնած: Ուշադրութիւն չըրի, որովհետեւ շատ մարդ ներս կը մտնէր. եւ ամէն կողմէ ծրարներ կուգային: Բայց այդ մարդը իմ շուրջս կը դառնար, հետս կ'ուզէր խօսիլ, եւ կը վարանէր:

«Ինչպէս ձեզի օգտակար կրնամ ըլլալ, ըսի իրեն գործս շարունակելով.— Կ'ուզէի գիտնալ թէ ամենուն նուէրներն ալ կ'ընդունիք, հարցուց ան:— Այո՛, ըսի ամենքն ալ սիրով կ'ընդունինք:

«Ի՞նչ բերած էք»:

Ամչցաւ:.

«Պզտիկ բան մը: Կը վախնամ թէ կը մերժուի: Կամաց մը ծրարը ձեռքէն առի, վրայէն լրագիրը հանեցի. եւ զոյգ մը կօշիկ գտայ, բոլորովին նո՛ր:

«Ես շինած եմ, ըսաւ եւ չկրնալով ուրիշ բան մը տալ...

— Մեզի շատ աւելի կու տաք, ըսի իրեն, վստահ եղէք թէ պիտի գնահատուին եւ լաւ գնով մը պիտի ծախուին: Ի՞նչ է ձեր անունը:

— Ո՛հ, իբր քաղաքացի, չէի ուզեր անունս տալ բայց կը փափաքէի տեսնել նախարարը եթէ ներկայ է.— Կուզէ՞ք անոր ձեռքը սեղմել, ըսի իրեն գոհ տօնով մը:

Իր անունը չտուաւ: Կինս ծախեց այդ զոյգ մը կօշիկը: Ինչ գին որ տուին, վստահ եմ թէ անոր բուն արժէքին չափ չվճարուեցաւ:

Թարգմ.

ԺԻՒԼ ՍԻՄՈՆ — Մ. Գ. ՄՕՁԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԸ
ԱՀԱՒՈՐ ՄՂՁԱՒԱՆՋԷ ՄԸ ԱԶԱՏԵՑԱՒ

Վերջապէս կնքուեցաւ լմնցաւ Մարոքի նկատմամբ Ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւնը ու աշխարհ մեծ մղձաւանջէ մը ազատեցաւ, որ ամիսներէ ի վեր մտքերը կը յուզէր եւ բովանդակ երկիրը մտահոգութեամբ կը լեցնէր:

Ըստ այդ համաձայնութեան, Մարոք իր ամբողջութեամբ, բացի Սպանիոյ գրաւած քանի մը երկրորդական մասերէն, Ֆրանսայի թեւարկութեան տակ մտաւ, որով Եւրոպայի մեծագոյն հանրապետութեան եռագոյն դրօշը պիտի ծածանի այսուհետեւ Ատլանտեան ովկէանոսէն մինչեւ Սերթի եւ Կապէսի ծոցերը եւ Կիւէնիոյ ծոցէն մինչեւ Միջերկրականի եզերքը, բովանդակելով Ափրիկեան լայնատարած կայսրութիւն մը 8-10 անգամ աւելի մեծ ծաւալով քան Ֆրանսա, դեռ չհաշուելով բուն Սահարան որ նոյնպէս Ֆրանսայի ազդեցութեան շրջանակին մէջ կ'իյնայ: Միայն Մարոքի երկիրը մէկուկէս անգամ աւելի մեծ է քան Ֆրանսա, թէեւ 8 միլիոն բնակիչ ունի: Իսկ թէ Ֆրանսայի ձեռքին տակ քիչ ատենէն ի՜նչ կ'ըլլայ, Ալճէրիոյ եւ Թունուզի օրինակները մէջտեղն են:

Ըսել է Մարոքի Սուլթանն ալ իջաւ այն դիրքին, ուր որ կը գտնուի Թունուզի պէյը, Աննամի կայսրը եւ Քամպոճի թագաւորը: Ասկէ ետքը իրեն կը մնայ ուտել, խմել, կանանց հետ ժամանակ անցնել եւ թողուլ որ Ֆրանսա կառավարէ իր երկիրը ու պաշտպանէ զինքը իր եղբայրներուն եւ ցեղակիցներուն մրցակցութեան վտանգներէն ու ներքին ապստամբութեան սպառնալիքներէն, որոնցմէ վախնալով էր որ հրաւիրեց Ֆրանսացիները իր օգնութեան գալ, ու Ֆէս մայրաքաղաքը գրաւել: Բնականաբար այլեւս ետ չպիտի դառնային անոնք, ինչպէս համանման պարագաներու մէջ ետ դարձած չեն ուրիշ տէրութիւններ ալ, երբ այդպիսի հրաւէրներ ընդունած ու գործադրած են:

Իսկ եթէ պէտք կար հասկցնելու թէ տէրութիւն մը ի՛նչպէս կրնայ կործանիլ, ահա Մարոքի օրինակը մէջտեղն է: Ափրիկեան այդ տէրութիւնը միակ անկախ պետութիւնն էր որ մնացած էր արաբական նախկին մեծ կայսրութեան բեկորներէն, բայց դժբախտաբար ուշադրութիւն չընելով ամենեւին եւրոպական տէրութեանց իր մասին տածած յափշտակութեան անզուսպ տենչին ու անյագ ախորժակին՝ ներքին պառակտումներով այնպէս քայքայուեցաւ, այնպէս տկարացաւ, որ այլեւս օտարը իրեն օգնութեան կանչելէ ի զատ տարբեր միջոց չգտաւ՝ ինքզինքը կանգուն պահելու համար:

Այո՛, այսուհետեւ կանգուն կը մնայ Մարոքի տէրութիւնը եւ Մուլա Հաֆըզ, որ իր ազգին վերջին անկախ վեհապետն եղաւ, ասկէ ետք ալ պիտի իշխէ իբրեւ

بوحریفلر آفریقای عثمانیده مدافعین وطنه مقاومت ایدهمیوب ، اورادن رجعته مجبور اولدقلری حالده، عجبا عثمانلی ساحللرنده قارشولرینه چیقهجق دلاورلره نصل طیاناجقلر ؟

بتون عثمانلیلر محافظهٔ وطن یولندهصوك نفسلرینه قدر فدا اولمغی عزم ایتمشلردر وبو آرزولرینی موقع فعله چیقارمق اوزره ، دشمنك تجاوزه قالقشدیغی قسم وطن اوزاقده اولدیغی کبی آرهده بولنان دکزلر دشمن فیلوسنك تحت ترصدنده بولندیغندن اورتهیه برممانعت چیقیوردی، شمدی ایسه ایتالیا اوقورقاق عسکرینیدها یقین سواحله نقل ایتسون که مقاومتك متانتك نه درلو اولدیغنی بالفعل کوروب، قارشوسنده بولنان ملتك سیرتی متین وغیر قابل کسر بولندیغنی آکلاسون ، بز ایتالیانك شو یکی خط حرکتنك دخی معقول برشی اولمادیغنی سویلهمکده هیچ تردد کوسترمهیز، ایتالیا عسکرلری هرهانکی ساحلمزه تقرب ایدرلر ایسه کندیلری ایچون التجا ایدهجك برزرهلیلرندن بشقه هیچ برمحل بولهمیهجقلرینه امین اوللیدرلر.

ایتالیانك شو حرکتی بشقه برجهتدن دخی نظر اعتباره آلوب ، تدقیق ایدهلم :

عجبا بوقدر بوش وبیهوده یره خرج ایدیلان مصارف حربیهدن بشقه، ایتالیانلر نهدن اودونج پاره بولهجقلر ؟ محاربهیی تمدید ایتمك اوزره مصارفات لازمهیی داخلاً هیچ برصورتله تدارك ایدهمیهجکلری کبی خارجاً دخی بوبابده کیمسه کندیلرینه مظاهرتده بولنوب، یکرمنجی عصرده قورصانلق ایتمکه قالقشان آدملری تقدیر ایتمز .

بناءً علیه ایتالیا شوصوك محاربهده معروض اولدیغی مادی ضررلر مرتبهسنده معناً دخی غائب ایدهجکدر.

ایشته ماضیده ایتالیانلر بوکبی حرکتلرندن طولایی مغلوبیته محکوم اولدقلری کبی شمدیده کندیلرنده فطرةً موجود قورصانلغك جزای سزاسنی چکمکدهدرلر .

یالکز عثمانلی ملته ، ایتالیا شقاوتی قارشوسنده، اتفاق ، واتحاد لازم اولدیغی کبی بتون قوتلری عینی نقطهیه ــ مدافعهٔ وطن نقطهسنه ــ اجتماع ایتمك اوزره سعی ووزرشده بولنمق عموم مطبوعاتمزك وظیفهٔ مقدسهسیدر .

آ . قسطانیان

سیاسیات عمومیه

ماضی وحال حاضر

خریطهٔ کائنات اوزرنده موجود اولان بلا استثنا هرمملکت بهمهحال بدایت تشکلندن باشلایهرق ، برطاقم وقایع مهمهیه صحنه اولمشدر .

جریان ایتمش اولان هروقعه وجوده کتیردیکی ضررلره مقابل، شاید احاطهلی برنظر ایله تدقیق ایدیلهجك اولورایسه بلکهده اوندن هیچ مأمول ایدلمهین فوائد انتاج ایدهبیلیر. بناءً علیه ماضیده وقوعه کلان بتون احوالی فائدهٔ استقبال ایچون نظر اعتباره آلمق کبی مهم برامر مبرهن تصور اولنهماز.

بالخاصه سیاسیات عمومیهده بوجهت پیش تأمله آلنهرق، اوکا کوره توفیق حرکت ایدلمکدهدر.

شوقاعدهٔ عمومیهدن مستثنا اولمق اوزره برحال واقع اولور ایسه بالطبع بوقبیل برتشبثدن متضرر وبرچوق مخاطرهلره هدف اولهجق، بویله امثالی سبقت ایتمهمش بروقعهیه جرأت ایدن اولور .

بتون عثمانلیلرجه بوکون معروف بولنان ایتالیانك حرکتی ایشته بوقبیلدن اولوب، بو احتیاطسز ونامردانه هجومك نتیجهٔ طبیعهسی اولان جزای سزاسنی دخی هم معناً همده مادةً بولدی وشاید دها بویله انسانیت ومدنیت حدودلرندن چوق اوزاق وآلچقجهسنه تجاوزله قیام ایدر ایسه حال حاضرده کندن دها شدید هزیمت قهقریهلره دوچار اولهجغی آزادهٔ اشتباهدر .

ایجه سنهلر مقدم شمدیکی ایتالیانلرك اسلافی بوکونکی کبی حبشستاندن دخی رذالت ایله اخراج ایدلمشلردر . تاریخ صحیفهلرنده کوریلان شو مغلوبیت ، هیچ دکل ایسه روما دیپلوماتلرینه بردرس عبرت اولوب، بوندن متنبه اولملی ایدیلر.

فقط نه چارهکه آچ کوزلیلکلری کندیلرینی شدت احتراصلرینه بازیچه ایتدی ، وبووسیله ایله ده حیثیت وقیمت حقیقیهلرینك قاچ درجه اولدیغنی عالمه بالفعل ارائه ایتدیلر .

برایکی کوندنبرو غزتهلرك صوك حوادثلری ایتالیانك حربی جزائر بحر سفید سواحل عثمانیهسنه دخی نقل ایدهجکنی بیلدیرمکدهدرلر .

طوغروسی طرابلس غربدهکی مغلوبیتلرندن صکره، بوقبیل برحرکتده دخی بولنسهلر، ایتالیانلر سفاهتك مرتبهٔ بالاسنه وارمش دیمکدن انسان کندیسنی ضبط ایدهمهیور.

---

(١٧٦)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

اوچنجی قسم

سقوطه طوغرو

دردنجی فصل

قومیته اجرای فعالیت ایدیور

کنج صغوق قانلیلغنی محافظه ایله:

ــ انسان کندی وظیفهسنی آرزوسیله اجرا ایتملیدر .

صالحه خانم کنجه خطاباً :

ــ آفرین ! سنك بوسوزلرینی دوستمز صادقك شعشعهلی سوزلرندن دها زیاده سوهرم، دیدی .

سابق محرره شوسوزلرك چوق تأثیر ایتدی ایسهده صالحه خانمه زیادهسیله حرمت ایتدیکی وجهله غیر ممنون اولدیغنی کوسترمیوب شویلهجه ادارهٔ کلام ایتدی .

ــ فعالیت ساعتی ورود ایتدیکنده بویله شعشعهلی وحرص ایله سویلهینك دخی صغوق قانلیلر قدر ایش کورهجکنی کورهجکسکز .

صالحه خانم جواب ویرهرك :

ــ بوبابده شبهم یوقدر، دیوب ، صادقك کوکلنی آلدی .

برآز سکوت حکمفرما اولدقدن صوکره خانم سوزینه شویلهجه دوام ایتدی .

ــ شمدی آرتق هرشیءٔ آکلادیکز وکیزلی قومیتهمزك سزدن نهدرلو خدمات بکلهدیکنی بیلیرسکز ، حریت شهیدلری آرهسنده فعالیتکز ایله برموقع احراز ایتمکه غیرت ایدیکز .

صادق صالحه خانمه خطاباً :

ــ بزم وظیفهٔ مقدسهمزی اجرا ایتمك اوزره نه وقت کیدهجکز ؟ بوکیجهمی ... یارینمی بن همان یوله چیقمق ایچون حاضرم .

ــ چوق عجله ایدن مقصدینه کج واصل اولور ، فعالیت وقتی کلدیکنی بز بیلدیررز ، شمدی یالکز یقایی اله کچیرمیوب ، اوامریمزه حاضر طورمغه چالشکز .

بشنجی فصل

خائن

١٩٠٥ نیسانك جمعه کونی استانبول غزتهلری آتیدهکی حوادثی نشر ایتدیلر ایسهده بو بالطبع اووقت قارئین طرفندن اهمیتسز برشی کبی تلقی ایدیلوب ، اویلهجه کچدی .

« اسکدارك نوح قیوسی جهتلرنده پولیس احمد افندی دوریه کزمکده ایکن برر سپت آرقهلرینه آلمش وقورقاق خطوهلر ایله ایلرولهمکده اولان ایکی کشی کوردی ، پولیس بللی ایتمکسزین اوزاقدن اونلری تعقیب ایتدی .

مذکور ایکی کشی تارلالره کیرهرك، سپتلری صیرتلرندن آشاغی الوب ، طوپراغه برشی کومدیلر، پولیس شوحالی کورر کورمز اونلره یاقلاشوب ایکیسنیده دردست ایتدی ، اجرا قلنان تحقیقاتدن اونلرك یوسف وتوفیق عنوانلریله ایکی کشی اولدقلری وکومولمش اشیا دخی اکرلمش اون عدد باقیر پارچهلری اولدیغی تبین ایتمشدر، اثنای استنطاقده مرقوم ایکی کشینك اسماعیل وعلی نامل‌ریله دیکر ایکی رفیقلریده بولندیغی وباقر پارچهلرینك تیمورجی سیمونك خانهسندن چالندیغنی اعتراف ایتمشلردر . غریب برتصادف ایله علی واسماعیل دخی اوکونی استانبول جهتنده دردست ایدیلوب ، اسکدار ضبطیهسنه کوندرلمشلر ایدی .

عادی برسرقت شکلیله اهمیتدن بوسبوتون عاری اولهرق، کچمش اولان شو وقعه چوقلری طرفندن بومآل ایله اوقوندی ، فقط ایکی ذات صباحلین غزتهده شو حوادثی اوقویوب، بویلهجه لاابالی قالمدیلر .

مذکور ایکی ذواتدن بری ترك دیکری ارمنی اولوب، سرکهجی استاسیوننك قارشوسندهکی قهوه خانهلردن برنده اوطورمشلر ایدی .

صباحلین صغوق ویاغمورلی برهوا اولدیغندن اورتهده هنوز غلبهلق موجود دکل ایدی، قهوهخانهده دخی چای ویاخود قهوه ایچمك اوزره انجق برقاچ کشی بولنیوردی .

سویلهدیکمز ایکی دوستلردن ارمنی اولانی «ارهولك» غزتهسنی وترك دخی صباح غزتهسنی کوزدن کچیرمکده ایدی .

بردنبره ترك درین برحزن وکدر ایله ارقهداشنه خطاب ایدهرك :

ــ بك مدهش برشی واقع اولمشدر !

مخاطبی دخی تیترهیهرك :

ــ نه اولمش ؟

ــ شوراسنی اوقو ! دیهرك یوقاریدهکی دردستی تعریف ایدن سطرلری کوستردی .

ارمنی بردنبره غزتهنك کوستریلن ، جهتنی کوزدن کچیرهرك شاشیروب :

ــ تحاف شیء !

ــ شمدی نه یاپاجغز ؟

شاید سیمونك خانهسنی تحری ایدرلر ایسه بتون پروغرامز بیهوده یره کیدوب هپسمزده تحت تهلکهده بولنهجغز .

ــ شمدی همان خانهسنه کیدوب، معلومات لازمهیی اخذ ایتمکه غیرت ایتملییز ...

ــ چایك پارهلرینی ویرده همان ارابه واپوریله اسکداره کچهلم .

ایکی ارقهداشلر چای پارهسنی ویروب ، سرکهجی اسکلهسنه متوجهاً حرکت ایتدیلر .

ارابه واپوری دخی اوصیرهلرده عزیمت ایتمك اوزره ایدی .

کوردیکمز ایکی کشینك اشبو حوادثدن مکدر اولمغه حقلری واردی ، زیرا دردست ایدیلن درت کشی یوسف، توفیق علی، اسماعیل هپسیده بزه معروف کیزلی قومیته اعضاسندن ایدیلر .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً طبعی ممنوعدر

թագաւոր, բայց պիտի ունենայ միայն այն պաշտօնը, ինչ որ ունին պարտէզներու մէջ կանգնուած խրտուիլակները թռչունները վախցնելու համար։

Այլ պէտք չէ մոռնալ որ այս Մուլա Հաֆըզ իր եղբայր Սուլթան Աբտ իւլ Ազիզի ձեռքէն թագաւորութիւնը յափշտակեց, ըսելով թէ անիկա օտարներուն, գլխաւորապէս Ֆրանսացիներուն, շատ անձնուէր է և երկիրը անոնց պիտի ծախէ, և մինչև իսկ երբեմն անոնց դէմ սուրբ պատերազմ քարոզել սպառնացաւ։ Այլ այժմ ինքն իսկ է որ իրօք իր երկիրը, այն է անոր անկախութիւնը ծախեց Ֆրանսայի, փոխարէն ձեռք բերելով վիճակ մը որ կրնայ ըսել, «կեր, արբ և ուրախ լեր, անձն իմ, հոգս չէ որ ինձմէ յետոյ ջրհեղեղ կ'ըլլայ»։

Արդեօք ի՞նչ բառերով պիտի արձանագրուի Արաբական և Մարոքեան ժողովուրդի պատմութեան մէջ այս Մուլա Հաֆըզ Սուլթանին անունը որ այս կերպով վերջ տուաւ իր ազգին քաղաքական անկախութեանը։

Ասիկա թող ինքը մտածէ, եթէ երբեք մտածել գիտէ։ Գէթ կաթիլ մը արցունք թափե՞ց արդեօք իր դառն բախտին վրայ՝ նման Սպանիոյ վերջին արաբ թագաւոր Աբտուլլահին՝ որ երբ 1492ին իր մայրաքաղաքը, Կրանատա, Սպանիացւոց յանձնելով կը մեկնէր անկէ՝ լացաւ ցաւագին։ Անոր մայրը պատասխանեց իրաւացի կշտամբանքով՝ «լաց, տղաս, լաց կնոջ մը պէս այն թագաւորութեան վրայ, զոր չկրցար պաշտպանել այր մարդու մը պէս»։

Այլ ի՞նչ օգուտ այդ վերջին լացը, երբ բանը բանէն անցեր էր, ու գործելու ժամանակը թռած էր։ Կ'երևի թէ Մարոքի որդի սուլթանը այդքան ցաւ անգամ զգացած չէ, տեսնելով համաձայնութեան պայմանագիրը որ կը կնքուէր Ֆրանսայի ու Գերմանիայի միջև վճռելու համար իր քաղաքական անկախութեան փճացումը։ Չէ՞ որ ասկէ վերջ աւելի հանգիստ կրնայ կեանքը վայելել, ի՛նչ փոյթ թէ անկախութիւնը գնաց։

Երբ ո և է պետութեան բարձրագոյն վարիչները այսպէս անհոգ, անտարբեր և անզգայ ըլլան, անպատճառ միևնոյն վախճանը կ'ունենայ նաև իրենց տէրութիւնը։

Մինչ ազգերու քաղաքական պատմութեան մէջ Մարոքի առթիւ այսպիսի դաս մը կ'արձանագրուի, միւս կողմէ մնացեալ աշխարհը ուրախ է որ զինքը տանջող մղձաւանջէն կ'ազատի շնորհիւ իր մասին կնքուած Ֆրանքօ-գերման համաձայնութեան, որուն մէջ թէ՛ նիւթական և թէ՛ բարոյական յաղթանակը Ֆրանսայի կը մնայ առաւելապէս, զի Մարոքը իր թեւարկութեան տակ առնելուն փոխարէն շատ քիչ բան է զոր կու տայ Քոնկոյի կողմէն, որ հասարակածին տակ աւելի տաք երկիր մըն է։ Բայց Գերմանիա բան մը կը շահի զոր շատ կը գնահատէ ինքը, այն է Ֆրանսայի իր դէմ տածած ատելութեան քիչ մը մեղմացումը։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՌՕԶԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԲԱՇԱՅԻՆ ՄԷՋ
Փ. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ)
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
Արսօնվալիզասիօն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական տուշեր, ելեկտրաթրթռական մասաժ, մեքենաբուժութիւն ևն. ևն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային և ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, մկանին հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նեօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կութ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի և աղիքի հիւանդութիւններ, սնդութիւն, թութք, արթերիօսքլէրոզ, [illegible], դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ ևայլն ևայլն։
100—8

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Հեռագրական գործակալութիւնները երէկ ո և է տեղեկութիւն չհաղորդեցին Տէրնէի մէջ Օսմանցիներուն տարած փայլուն յաղթութեան վրայ, զոր երէկի մեր «Վերջին ժամ»ուն մէջ հրատարակած էինք։ [illegible] պատերազմական նախարարութեան հասած նոր հեռագիր մը, որ հոկտ. 21 թուականը կը կրէ, սապէս կը նկարագրէ Տէրնայի գրաւումը Օսմանցիներուն կողմէ. «Հոկտ. 15/28 ի գիշերը Թուրքերը և Արաբները յարձակում գործեցին Տէրնայի վրայ։ Այդ գործողութեան մասնակցեցան հետևակազօրքի մէկ վաշտ և Բիր-Հաալա, Տարսա և Ուպէյտան ցեղերը։ Մեր կորուստն է 80 հոգի, իսկ թշնամին ունեցած է 500 մեռեալ։ 18 թնդանօթ ձեռք անցուցինք։ Իտալական թնդանօթակիր մը երկու օր ընդհատաբար ռմբակոծած է Տէրնայի հեռագրատունը և նաւահանգստին մէջ գտնուող վաճառատուն մը, առանց ո և է արդիւնք ձեռք բերելու։ Բոլոր Արաբները պատրաստ են սուրբ պատերազմ մղելու։ Թշնամիէն առնուած զէնքերը, ռազմանիւթերը և պարէնները կը բաւեն կռիւը շարունակելու համար, եթէ երբեք օգնութիւններ ալ չհասնին մեզի։ Այդ յարձակման մասնակցած են Սէնուսիներու սա չէյխերը, որոնց անուններն են. Սէյտ-իւլ-Ալէմի, Սէյտ-Տէրուֆի, Սէյտ-Հասիր-իւլ-Աքճէրէ, Մէհմէտ Կազալի, Սէյտ-Ապտիւլ-Ֆատէր-Դըրդաչ, Սէյտ Ապտուլլահ և Եուսուֆ Սէյտ Ապտուլլահ Դըրդաչ, Սէյտ-էլ-Մէրգի, Սէյտ Մէհմէտ Խալուֆար, Սէյտ Մէհմէտ պին Հուլ, Համիտ պին Ջաֆէր։

⁂ Թուրք թերթի մը ստացած տեղեկութեանց համեմատ, հոկտ. 15ի գիշերը Սէնուսի պատերազմիկները և կանոնաւոր զօրքը, չորս թևի բաժնուած, յարձակում գործեր են թշնամիին վրայ՝ Տէրնայի մէջ Իտալացիներէն գրաւուած են 19 արագահարուած թնդանօթ, 800 սընտուկ ռազմանիւթ և մեծաքանակ պաշար։

⁂ Տէրնայի յաղթութեան պաշտօնական լուրը մեծ ուրախութիւն պատճառած է Սուլթանին։ Այս առթիւ կայսրը ջերմ մաղթանքներ ըրած է հայրենիքը պաշտպանող քաջերուն համար։ Տէրնայի գրաւման լուրը հաղորդուած է Եգիպտոսի Խտիվին, Մէքքէի Էմիրին, Սամոսի իշխանութեանց և նահանգներու։ Կառավարութիւնը որոշած է վարձատրութիւններ տալ Տրիպոլիսը արիաբար պաշտպանողներուն։

⁂ Հռոմէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Տրիպոլիի և Պէնկազիի մէջ ցոյց տրուած բուռն դիմադրութեան հետևանքով, իտալական կառավարութիւնը որոշած է զէնքի տակ կոչել պահեստիներու երկրորդ կարգը։ Սէքօլօ կ'իմանայ թէ 20000 Թուրքեր և Արաբներ Տրիպոլսի քաղաքին մօտ կը գտնուին։ Իտալիա 2000 ուղտ, տասը օդանաւ և Երիթրէէն բազմաթիւ վաշտեր կը ղրկէ Ափրիկեան Տրիպոլիս։

⁂ Մալթայէն նոյեմբեր 6 թուով կը հեռագրեն թէ անգլիական յածանաւ մը յանկարծ ճամբայ ելած է դէպի Տրիպոլսի ջուրերը։

⁂ Իտալական աղբիւրէ հասած հեռագիրները ո և է լուր չեն հաղորդեր նոյեմբ. 4ին և 5ին կատարուած պատերազմական գործողութեանց մասին։ Նոյնպէս լուռ կը մնան Տէրնայի գրաւման մասին, որ հոկտ. 28ին ետ առնուած է Օսմանցիներու կողմէ։ Կը հերքուի այն լուրը թէ զինուորական կցորդները Տրիպոլսէն մեկնած են։ Անոնք արտօնուած են ցամաք ելլելու և իտալական յառաջապահ գիծերը այցելելու։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Տրիպոլսի իր թղթակցէն, նոյեմբ. 5 թուով.— Սիտի Մէսրիի դիմաց զետեղուած թրքական հրետանին այս առտու կրակ բացաւ մեր գիծերուն վրայ։ Մեր հրետանին բուռն թնդանօթաձգութեամբ լռութեան դատապարտեց թշնամիին թնդանօթները։ Կէս օրէն յետոյ թշնամիին հրետանին ուրիշ դիրքէ մը սկսաւ կրակ ընել մեր գիծերուն վրայ, առանց ո և է վնաս հասցնելու։ Քիչ յետոյ սովորական յարձակում մը գործուեցաւ մեր ձախ թևին վրայ, և այդ յարձակումը շարունակեց մինչև իրիկուան ժամը 9ը, առանց մեծ ուժգնութեան։ Մեր նռնաձիգներու ԺԱ. և ԺԲ. գումարտակները իրենց դիրքէն խախտեցին թշնամին։ Վերջին օրերու գործողութեանց ատեն թուրք կանոնաւոր զինուորներ կը տեսնուին։ Անտարակոյս Թուրքերը իմացած են մեր օգնական զինուորներուն ժամանումը։ Տրիպոլսի զինուորական տեղեկատուութեանց գլուխը հասած լուրերուն նայելով, թուրք սպաներ կը խոստովանին որ, մեր դիրքերը, որոնց վրայ անոնք մեծ յոյսեր ունէին, հիմա անառիկ են։ Զօրավար Պրիքօլա Պէնկազիէն կը հեռագրէ թէ ինքնապաշտպանութեան վիճակի մէջ դրուած են քաղաքը և իր զօրաբաժնին կողմէ գրաւուած կէտերը։ Տէրնայի և Թօպրուքի մէջ կացութիւնը անփոփոխ է։ Օգնական զօրք և ռազմանիւթ կը հասնին Պէնկազի։ Իտալական զինուորներուն հոգեկան վիճակը շատ լաւ է։ Քաղաքը իր սովորական երևոյթը կը ստանայ։ Կառավարիչին հրամանով քաղաքային դատարաններ հաստատուած են։

⁂ Հավասի գործակալութիւնը Մալթայի ճամբով սա հեռագիրը ստացած է Տրիպոլսէն նոյեմբեր 5 թուականով.— Առողջական վիճակը կը ծանրանայ։ Քաղաքին փողոցներուն մէջ գտնուած են ընիկներու յիսուն դիակներ, քոլերայէն կամ անօթութենէն մեռած։ Ժանտախտային գարշահոտութիւն կը տիրէ արմաւենիի ծառաստաններուն մէջ, որոնք դիակներով լեցուած են։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ նոյեմբեր 4ին Մօիզօ, Բիացցա և Տէրասա հարիւրապետները սաւառնակներով վերելք կատարած են։ Հարիւրապետ Տէրասա գիտած է որ թշնամիին ուժերը շատ պակսած են կատարած վերջին հետապնդութենէն ի վեր։ Հոմսէն և Զվարայէն վերադարձող նաւեր լուր տարած են թէ հանդարտութիւն կը տիրէ այդ տեղերուն մէջ։ Զվարայի ռմբակոծութեան հետևանքով, քաղաքը լքուած է։

⁂ Հռոմէն օտար դեսպանատանց հասած լուրերուն նայելով, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հրովարտակ մը հրատարակելով Ափրիկեան Տրիպոլսի կցումը հռչակած է։ Այդ յայտարարութեան նպատակն Իտալիոյ ժողովրդեան մէջ տիրող գրգռութիւնը հանդարտեցնել։ Հրովարտակին մէջ ըսուած է թէ Ափրիկեան Տրիպոլսի ծովեզերքները գրաւուած են և օգնական զօրք պիտի ղրկուի՝ երկրին ներսերը գրաւելու համար։ Յետոյ այդ պաշտօնագրին մէջ յայտարարուած է թէ Իտալիա պատրաստ է Թուրքիոյ արժանապատուութիւնը պահպանելու եղանակով խաղաղութիւն կնքելու և օսմ. կայսրութեան հողային ամբողջութիւնը երաշխաւորելու, իսկ եթէ Թուրքիա շարունակէ դիմադրութիւնը, այն ատեն չպիտի կրնայ օգտուիլ այդ առաւելութիւններէն։ Սապահ այդ լուրը հաղորդելէ յետոյ կ'ըսէ թէ Օսմանցիներուն պատասխանն է Էնվէր պէյի կողմէ տարուած յաղթութիւնը Տէրնայի մէջ։

⁂ Պէրութէն կը հեռագրեն թէ հոկտ. 23ին առտուն իտալական յածանաւ մը Ագապայի նաւահանգիստը երթալով մէկ ժամ ռմբակոծած է զայն։ Յետոյ դէպի ծովախորշին բերանը գացած է։ Թէև Խայըֆ օսմ. թնդանօթակիրը պատասխանած է այդ ռմբակոծման, բայց թշնամին կրակէն վնասուելով ընկղմած է։ Միայն նաւին երկրորդ նաւապետը սպաննուած է։ Իտալական յածանաւը ռմբակոծած է լման կողմը. վնասը յայտնի չէ։ Մէտինէի զինուորական հրամանատարն ալ կը հեռագրէ թէ իտալական մարտանաւեր տեսնուած են Ագապայի մօտերը։ Խայըֆ թնդանօթակիրը թշնամիին ձեռքը չիյնալու համար, նաւապետը ցամաք հանած է մէջը գտնուած կազմածները և նաւաստիները. յետոյ թնդանօթակիրը ընկղմած է։ Թշնամի մարտանաւու մը կողմէ արձակուած ռումբ մը սպաննած է բ. նաւապետը, երբ այս վերջինը ցամաքին վրայ կը գտնուէր։ Սթամպուլ կը հարցնէ թէ ո՞ր Ագապային վրայ յարձակում գործուած է Իտալացիներուն կողմէ, որովհետև Կարմիր ծովուն մէջ ալ Ագապա անուն նաւահանգիստ մը կայ համանուն ծոցին խորը։

⁂ Լիկուրիա զրահաւորը ռմբակոծելով Սթէյէրիան, քանդած է զայն։ Տրիպոլսի և Թունուզի սահմանագլխին վրայ կը գտնուի այդ վայրը։

⁂ Կ'ըսուի թէ Օսմանցիները, բուռն կռուէ մը յետոյ, Թօպրուքէն դուրս հանած են իտալական զինուորները։ Այս վերջինները մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք և շատ մարդ կորսնցուցած են։

⁂ Մաքէնի Հռոմի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Իտալիա 60,000 զինուոր ունի Ափրիկեան Տրիպոլսի մէջ։ Քիչ ատենէն ղրկուելիք օգնական զինուորներով 100,000ի պիտի բարձրանայ անոնց թիւը։ Իտալական կառավարութիւնը որոշած է պատերազմական լուրերու գրաքննութիւնը մեղմացնել, որպէսզի թրքական աղբիւրէ սխալ լուրեր չհրատարակուին։ Մաքէնի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Սթէֆանի գործակալութեան հաղորդած լուրերը ստոյգ են, զօրավար Քանէվայի տեղեկագիրներուն ամփոփումը ըլլալուն համար։ Օտար թղթակիցները այսուհետև պիտի կրնան կացութեան վրայ տեղեկութիւններ հաղորդել իրենց լրագիրներուն։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը կը հերքէ լրագրի մը հրատարակած սա լուրը թէ Իտալիա փոխառութիւն մը պիտի կնքէ պատերազմի պատճառաւ։ Սովորական հասոյթները պիտի բաւեն պատերազմի ծախքերը գոցելու համար, եթէ նոյն իսկ մէկ տարի տևէ անիկա։

⁂ Ռուս թերթերը կ'ըսեն թէ Ռուսիա զօրք կը համախմբէ Պեսարապիոյ մէջ, կնճռոտութիւններէ վախնալով։

⁂ Միլանի Սէքօլօ թերթին թղթակիցը սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ արաբական ջարդին վրայ։ Իտալական զինուորները անխնայ կերպով հրացանի բռնած են պատանիները, որոնք կ'երևակայէին թէ իրենց կրօնքին համար կը զոհուին։ Այր մը և կին մը հրացան կրելնուն համար մահուան կը դատապարտուին։ Իրարու ձեռքէ բռնած, ո և է վախ չէին յայտներ և մահուան կը սպասէին քաջութեամբ։ Սպան հրամայած է հրացանները պարպել, ու երկրորդ հարուածին, անոնց գործը լմնցած էր։ Յետոյ կարգը եկած է ծերունիի մը և տղու մը։ Ապա պառաւ կին մը մերկացուցած են, իր զգեստներուն մէջ փամփուշտ պահած ըլլալուն համար։ Իտալական զինուորները վրէժխնդրութեամբ լեցուած են և սպաները դժուարաւ կը զսպեն զանոնք, պատերազմի օրէնքներուն հակառակ սպանութիւններ չգործելու համար։ Տրիպոլսի ընիկներուն զսպումը անողոք կերպով առաջ կը տարուի։ Ընդհանրապէս լաւ զինուած Արաբներ գրաւած էին ամբողջ ովասիսը։ Անոնք Եւրոպացի քաղաքացիներու կեանքին չեն դպած, բայց շատ մը իտալացի զինուորներ սպաննած են։ Այդ պատճառաւ իտալացի զինուորները և սպաները ովասիսին մէջ կատաղի կերպով հետապնդած են Արաբները։ Նոյնիսկ զինուորներուն հրաման տրուած է զէնք պարպելու կիներուն և տղոց վրայ։ Մինչև հոկտ. 20, առնուազն 3000 ընիկներ հրացանի բռնուած են։ Իտալացի զինուորները շատ մը գերիներ տարած են Պանթէլարիա։ Մալթացի մը և Յոյն մը իբր ընիկ սպաննուած են։ Սէքօլոյի թղթակիցը կ'ըսէ թէ աչքովը տեսած է կարգ մը անլուր վայրագութիւններ։ Արաբներու հարիւրաւոր դիակներ և անասուններու դիակներ ովասիսին մէջ ա՛ն թաղ մնացած են։ Տրիպոլսի մէջ ապահովութիւն չի տիրեր։ Քոլերան, որ Իտալացիներուն կողմէ տարածուած է, հետզհետէ կը սաստկանայ։ Օրական 35էն մինչև 90 դէպք կը պատահի։ Ամենէն աւելի իտալական յառաջապահները վարակուած են։ Համաճարակին ամենէն վտանգաւոր կեդրոնը կը գտնուի Սօքրայի մէջ։ Ովասիսէն քաղաք լեցուած Արաբներն ալ պատճառ կ'ըլլան հիւանդութեան տարածումին։ Վարակուածներուն թիւը յայտնի չէ, որովհետև Արաբները և Հրեաները գաղտնի կը պահեն իրենց մեռեալները։ Դիակներու թաղումը կռուի դաշտին վրայ և ովասիսին մէջ, արգիլուած է, որովհետև գարշահոտութիւնը արգելք կ'ըլլայ զինուորներու աշխատութեան։

⁂ Իտալական ջոկատները Տրիպոլսի ովասիսներուն յետին անկիւնները մտնելով իրենց դէմ ելած Արաբները սպաննած են առանց ազդարարութեան ու դատաստանի։ Երեք օր շարունակած է ջարդը։ Անմեղներ և յանցաւորներ անխտիր կոտորուած են։ Ջարդուածներուն մեծ մասը երիտասարդ էին և շատ մը կիներ ալ զոհ գացած են։ Անկարելի է ճշդել հրացանի բռնուած անձերուն թիւը։ Արաբները կը հետապնդուին տակաւին և սպանութիւնները վերջ չեն գտած։ Տրիպոլիս ամայացած է։ Գիշերը ո՛չ ոք դուրս կ'ելլէ, բացի արտօնագիր ունեցող Եւրոպացիներէ։ Անգլիահպատակ Մալթացի մը հրացանով սպաննուած է, պահակին ազդարարութեան վրայ իսկոյն կանգ առած չըլլալուն համար։ Կ'ըսուի թէ 4000 Արաբներ սպաննուած են հոկ. 23էն 27, մեծ մասը ովասիսներուն մէջ։

⁂ Թիպէսթիի հարաւային կողմի էմիրին չորս զաւակները մեծ թուով Թուարէկ կամաւորներ հաւաքած են իրենց հրամանին տակ և արդէն իսկ Պէնկազի հասած են օսմ. զինուորներուն աջակցելու համար։ Տրիպոլսէն հասած հեռագրի մը համաձայն, բազմաթիւ Սէնուսիներ Տրիպոլիս հասնելով օսմ. բանակին միացած են։

⁂ Իտալական մամուլը կը շարունակէ պայքար մղել գերման թերթերուն դէմ, որոնք հաւատ կ'ընծայեն թրքական յաղթանակներուն։ Սթամպա գերման կառավարութիւնը կ'ամբաստանէ իբր մեղսակից, որովհետև բան մը չըներ լրագրական այդ պայքարին դէմ։

⁂ Պերլինի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը հաւաստուի թէ տէրութիւնները չպիտի ընդունին կցումը, եթէ երբեք Իտալիա իրենց ծանուցանէ այդ կցումը։

⁂ Հասած հեռագիրներուն համեմատ, ամբողջ իսլամական երկիրներուն, մասնաւորաբար Եգիպտոսի, Հնդկաստանի և Հարաւային Ափրիկէի մէջ սաստիկ պոյքոթ մը կը մղուի Իտալացիներուն դէմ։ Այդ պատճառաւ շատ մը Իտալացիներ իրենց գործարանները փակած են։

⁂ Արշիպեղագոսի կղզիներէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ իտալական մարտանաւեր չեն տեսնուած վերջերս։

⁂ Հռոմէն Վիէննական թերթերուն քաշուած հեռագիրներուն նայելով՝ Ափրիկեան Տրիպոլսի կցումը մօտալուտ է։ Վիէննայի լրագիրները կը յայտարարեն թէ առանց նիւթական և իրաւագիտական հիմի կատարուած կցում մը անօրինակ է պատմութեան մէջ և կը բռնաբարէ միջազգային օրէնքը։

⁂ Կալկաթայի իսլամները հեռագիր մը ուղղելով Թայմզի, Անգլիոյ թագաւորին և անգլիական ազգին միջամտութիւնը խնդրած են, Տրիպոլսոյ մէջ կիներու և տղոց ջարդին վերջ տալու համար։

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱՅԻ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆի Պոլսոյ թղթակիցը արժանահաւատ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ նախորդ եպարքոս Հագգը փաշա Բարձրագոյն Ատեանի առջև պիտի յայտարարէ թէ մայրաքաղաքիս գերման դեսպանին կողմէ տրուած հաւաստիքներուն համապատասխան ընթացքի մը հետևած է Տրիպոլսի խնդրին մէջ։ Հագգը փաշա, որ միշտ գերման դեսպանին խորհուրդներուն կը դիմէր, պիտի ըսէ որ քանիցս հաւաստիքներ ընծայուած են թէ Իտալիա մարտանաւ կամ զօրք չպիտի ղրկէ Ափր. Տրիպոլիս. հետևաբար ինք ալ այդ պատճառաւ օսմ. զինուորները քաշած ու ռազմանիւթ չէ ղրկած։ Այս ծանր յայտնութիւնները մեծ յուզում առաջ բերած են քաղաքական շրջանակներու մէջ։ Կարևոր թուրք թերթ մը այդ մասին խմբագրական մը պիտի հրատարակէր, բայց քաղաքական բարձր ազդեցութիւններու շնորհիւ լոյս չտեսաւ այդ խմբագրականը, դայթակղութիւն չհանելու համար։ Եպարքոս Սաիտ փաշա դէշ ազդուած է աւստրիական և գերմանական դեսպաններուն կողմէ տրուած խորհուրդներէն։ Անոնք առաջարկած են Պոսնա-Հէրսէկի խնդրին ձևով լուծել Ափր. Տրիպոլսի խնդիրը։ Թէ՛ այդ առաջարկին և թէ՛ Հագգը փաշայի ըրած յայտնութեանց հետևանքով Սաիտ փաշա Երրեակ Համաձայնութեան կողմը կը հակի։ Վարչապետը վերջերս սիրալիր տեսակցութիւններ կ'ունենայ ֆրանսական դեսպանին հետ։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ալպանիացի երեսփոխանները նոր գումարում մը ունենալով այս օրերս պիտի խորհրդակցին Ալպանիոյ կացութեան վրայ, նոր դիմումներ ընելու համար կառավարութեան մօտ։ Բ. Դուռը Շքօտրայի կուսակալին հրաման ղրկած է ապստամբութեան ատեն քանդուած տուներուն շինութիւնը փութացնելու։

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լրաբեր, Կուկուկ և Թէնգիհաք թերթերը Պատ. Ատեանի կողմէ գոցուեցան, որովհետև դադրեցուցուած «Լուսին»ին պատասխանատուն իր պատասխանատուութեամբ հրատարակած էր «Լրաբեր»ը և «Կուկուկ»ը, իսկ «Թէնգիհամ» գրգռիչ յօդուած մը հրատարակած էր։ Երէկ Թէնգիհաքին յաջորդեց Նեվրահ անուն թերթ մը, դարձեալ Լութֆի Ֆիքրի պէյի խմբագրապետութեամբ։ Չափաւոր ազատական կուսակցութիւնը, իբր օրկան հրատարակելու համար, սա անուններով թերթերու արտօնութիւնը. Թասֆիյաթ, Թէհմինաթ, Թէճրիպաթ, Թէխսիսաթ, Թէսհիլաթ, Թագ-սիրաթ, Թէսնիյաթ, Թէնզիմաթ, Թէվքիֆաթ, Թէվճիհաթ։

ԼՈՒԹՖԻ ՖԻՔՐԻ ՊԷՅԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Գըրգ Քիլիսէի Քաղաքապետական խորհուրդի նախագահին, միւֆթիին, յոյն մետրապոլիտին և քանի մը երևելիներու ստորագրութիւնը կրող հեռագիր մը կը բողոքէ երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյի ձերբակալութեան դէմ, իբր հակասահմանադրական արարք մը։

⁂ Լութֆի Ֆիքրի պէյի խնդրին առթիւ Թանին երէկուան թուով ցաւ կը յայտնէ որ երկրին այս տագնապալից շրջանին մէջ, երբ ազգը թշնամիի մը դէմ կը կռուի, ներքին պառակտումներ կը ստեղծուին և կառավարութիւնը ուժգնօրէն կը քննադատուի։ Թանին կ'ըսէ թէ ընդդիմադիրները յաջողեցան իթթիհատական կուսակցութեան պատկանող ամենէն կորող նախարարները տապալել, և հիմա կ'ուզեն պատերազմ. նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշան ձգել։ Թանին դիտել կու տայ որ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա եթէ թոյլ չտրուէր ժուռնալները հրատարակելու մասին, հիմա այս վիճակին չէր մատնուեր, հետևաբար արժանի է այդ պատիժը կրելու։ Ժէօն Թիւրք քննադատելով պատերազմական նախարարին ընթացքը, մօտալուտ կը նկատէ անոր անկումը։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 195

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԵՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ Դ.
ՔՕՄԻԹԷՆ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

— Իսկ դուք, Հիւսնի պէյ, ի՞նչ բարի լուր կը բերէք մեզի, հարցուց Սալիհա հանըմ, դէպի երկայնահասակ անձը դառնալով։

— Այսօր հասած նամակները շատ յուսալից են, պատասխանեց միւսը, Սելանիկ, Իզմիր, Մանասթըր գրեթէ մեզի հետ են և նշան մը կը սպասեն գործելու համար։

— Լաւ ուրեմն, քիչ ատենէն այդ նշանը պիտի տրուի իրենց, ըսաւ Սալիհա հանըմ, նշանակալից ձևով մը։

Նոյն միջոցին դուռը բացուեցաւ և Սաի պէյ ու Սատըք պէյ ներս մտան։

Շաֆաքի երիտասարդ խմբագիրը որ մեր վէպին սկզբնաւորութեան մէջ տեսանք, յեղափոխական կազմակերպութեան մէջ մտնելէն ի վեր շատ աւելի լուրջ ու խոհուն կերպարանք մը առած էր։ Աչքերը նոյն աշխոյժ ու մտացի նայուածքը պահած էին, սակայն կարծես անոնց խորը տեսակ մը թախծութիւն ծածկուած էր։ Իր յանկարծական անյայտացումէն ի վեր, որուն դրուագները մանրամասնօրէն պատմեցինք, վտանգալից և յուզումնալից կեանք մը անցուցեր էր ամիսներէ ի վեր, որ իրեն համար բոլորովին նոր էր։ Իր անձնուէր գործունէութիւնը բոլոր ընկերներուն համակրանքը գրաւած էր և կրցած էր քիչ ատենի մէջ մեծ ազդեցութեան մը տիրանալու։ Սալիհա հանըմ մանաւանդ մեծ համարում ունէր իր վրայ և զայն «իր հոգևոր զաւակը» կ'անուանէր, և յաճախ պարծանքով կը յիշէր թէ ի՛նք եղած էր Սատըք պէյը յեղափոխութեան մէջ մղողը։ Իր անյայտացումին հետևանքով՝ երիտասարդ խմբագրին ծնողքը և ազգականները անհնարին հալածանքներու մատնուած էին, իրենց տուները քանի՛ քանի՛ անգամներ պաշարուած ու խուզարկուած էր լրտեսներու և ոստիկաններու կողմէ և մէջը գտնուողները բանտարկուած, հարցաքննուած ու կերպ կերպ նեղութիւններու մատնուած էին։ Այս բանը Սատըքի համար սոսկալի խղճի խայթ մը եղած էր և յաճախ մտքէն անցուցած էր երթալ անձնատուր ըլլալ բռնաւորին, որպէսզի իրենները հալածանքէ ազատին։ Սակայն Սալիհա հանըմ, իր գերակշիռ ազդեցութեան շնորհիւ կրցաւ զինքը ետ կեցնել։

— Երբ մէկը հայրենիքի փրկութեան համար կ'աշխատի ու կը զոհուի, պէտք չէ որ անկէ դուրս բան մը նկատողութեան առնէ, կը կրկնէր Սատըքի, հայրենիքը [illegible] հոմանուհի մըն է որ մեզ կը պահանջէ ամէն բան մոռնալ, միմիայն իրմով զբաղելու համար։

Ու այսպէս, Սատըք, արդարև կամաց կամաց մոռցած էր ամէն բան. ա՛լ ո՛չ ծնողք, ո՛չ ազգական, ո՛չ բարեկամ կը մտածէր, ամբողջ հոգիովն ու էութեամբը նուիրած էր ազատութեան վսեմ գործին և սրտատրոփ անհամբերութեամբ կը սպասէր այն վայրկեանին ուր վերջապէս պիտի կրնար իր կեանքը զոհել իր գաղափարին յաղթանակին համար։ Սատըքի հայրենասիրութիւնը ա՛լ տեսակ մը մոլեռանդութեան փոխուած էր և նահատակուելու անձկանքովը կը տոչորէր։ Իր ընկերները գիտէին այս տրամադրութիւնը և կը վախնային որ օր մը գուցէ մէկ յանդուգն արարքովը թէ՛ իր և ընկերներուն կորստեան պատճառ պիտի ըլլայ և ասոր համար միշտ կը հսկէին իր վրայ։ Ամէն անգամ որ վտանգաւոր գործ մը կար կատարուելիք՝ Սատըք առաջ կը նետուէր և կ'ուզէր որ այդ գործը իրեն յանձնուի։

Այն ատեն Սալիհա հանըմ կը միջամտէր և զայն կը համոզէր, ըսելով թէ աւելի վճռական պարագաներուն հարկ էր պահել իր յանդգնութիւնը, որուն ապահովաբար օր մը պէտք պիտի ունենային։ Սատըք դժգոհութեամբ տեղի կու տար և սակայն ներսիդիէն հետզհետէ կատաղութիւնը կ'աւելնար և անհամբեր կը սպասէր յարմար առիթի մը, որպէսզի իր անձնուիրութեան ապացոյցները տայ։

Նոյն օրը սակայն Սալիհա հանըմ ըսած էր իրեն.

— Սատըք պէյ, աչքդ լոյս, կարծեմ թէ վայրկեանը հասաւ ուր վերջապէս քու բաղձանքիդ պիտի հասնիս։

— Ի՞նչ կայ որ, հարցուցած էր նախկին խմբագիրը։

— Խիստ վտանգաւոր գործողութիւն մը կայ կատարուելիք, որուն համար երկու անձնուէր ընկերներու պէտք ունինք։

— Լաւ ուրեմն, գոչած էր Սատըք ուրախութեամբ, ես պատրաստ եմ, ջանացէ՛ք միւսն ալ գտնել։

— Ան ալ գտնուած է արդէն։

— Վա՛յ, ո՞վ է արդեօք, կրնա՞մ իմանալ իր անունը, քանի որ իրեն հետ գործակից պիտի ըլլամ։

— Այս իրիկուն զինքը քեզի պիտի ներկայացնեմ.

Սատըք պէյ այս աւետիսը լսելով, մինչև իրիկուն սրտատրոփ անհամբերութեամբ մը սպասած էր այն երանելի վայրկեանին ուր իրեն պիտի ներկայացընէին իր գործակիցը որուն հետ խիստ վտանգաւոր գործ մը պիտի կատարէր։ Այդ գործին մասին տակաւին ո և է գաղափար մը չունէր, չէր գիտեր թէ իր ընկերները ի՛նչ ծառայութիւն կ'ակնկալէին իրմէ, այսու հանդերձ երախտագիտութեամբ ընդունած էր իրեն եղած առաջարկութիւնը։

Երբ Սաի պէյի հետ մտաւ այն սրահը ուր կը գտնուէին Սալիհա հանըմ և երկու նորեկները, ակնարկը իսկոյն սևեռեց խարտեաշ երիտասարդի մը վրայ զոր Սալիհա հանըմ Արիֆ անուանած էր։ Հիւսնի պէյը կը ճանչնար արդէն, սակայն այդ միւս երիտասարդը անծանօթ էր իրեն։

— Այս ըլլալու է ինծի տրուելիք գործակիցը, մտածեց իսկոյն։

Սպասեց որ զիրենք իրարու ներկայացընեն, սակայն այնպիսի արարողութիւն մը տեղի չունեցաւ։

(Շարունակելի)

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ

Ա. ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Վճռաբեկ Ատեանի անդամ Իսմայիլ Հագգը պէյ։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Օսմ. Քօմիթէի կեդրոնը կը հերքէ Տէյլի Թէլէկրաֆի սա լուրը թէ երկու իթթիհատական երեսփոխան դիմելով Քեամիլ փաշայի մօտ, վարչապետութեան պաշտօնը առաջարկած ըլլայ անոր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԴԱՐՋԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սղերդի առաջնորդը Դարջան այցելութեան առիթով կը գրէ Պատրիարքարանի թէ՝ սեպտ. 15ին Միրնան գիւղացի Հայեր Սղերդէ վերադառնալուն կողոպտուած են. գիւղացիները կառավարութենէն յուսահատ՝ Ուչքոթան աշիրէթին ցեղապետ Հաճի Մուսթաֆային դիմած են. առանց սակայն դրական պատասխան մը ստանալու։ Նոյնպէս սեպտ. 25ին հայ ոստիկան Մուրատ և հարիւրապետի ազգական Սլահէտտին էֆ. Տեմպրըգ գիւղին քովէն անցած ատեն, չորս աւազակներու հետ բախում կունենան. բուռն հրացանաձգութիւն մը կսկսի։ Գիւղացիները ոստիկանին օգնութեան կը հասնին. բայց աւազակները կանհետանան։ Նոյն օրը Քըրդահնակ Պագընա գիւղին մէջ երկու տուներ կը կողոպտուին։ Զօգըրրա Քիւրտ գիւղին վրայ աւազակները գիշերով յարձակելով կը քշեն հօտը։ Գիւղացիք թէև կը յարձակին աւազակներու վրայ, բայց այս վերջինները կը յաջողին խոյս տալ։ Կառավարութիւնը հակառակ բողոքներու անտարբեր կը մնայ։ Առաջն. տեղապահը տեղեկութիւններ կուտայ նաև Ճուսմարըկ գիւղացի Հայերու հողային խնդրին վրայ։

ՊԱԿԱՍԵԱԼ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Բերայի պտրտուց հատուցման յանձնաժողովը գրով մը կը խնդրէ վարչութենէն որ Տիգրան Բարսղամեան, Գրիգոր Եվրէնեան և Յովսէփ Գազազեան էֆ.ները նոյն յանձնաժողովի անդամ նշանակուին։

ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴՐԱՆՔ

Սինոպի բանտը գտնուող հայ բանտարկեալները նիւթական օգնութիւն կը խնդրեն Պատրիարքարանէն։

ՀԱՅԵՐԸ ԼԻՍԷՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Տրապիզոնի առաջնորդ Սերոբէ վրդ. կը տեղեկագրէ թէ՝ տեղւոյն կայս. լիսէին տնօրէն Պ. Եր. Տամկաճեանի տուած վաւերական տեղեկութեանց համաձայն, լիսէն ունի 82 գիշերօթիկ և 55 ցերեկեայ իսլամ, 17 գիշերօթիկ և 6 ցերեկեայ հայ, 1 գիշերօթիկ յոյն ընդամէնը 137 իսլամ, 23 հայ և 1 յոյն։

⁂ Էտիրնէի առաջնորդին տեղեկագրութեան համաձայն այնտեղի լիսէին 354 աշակերտներէն 251ը թուրք, 63ը՝ հրեայ, 22ը՝ յոյն, 10ը՝ պուլկար և միայն 8ը՝ հայ, որոնցմէ 4ը՝ ձրի։

⁂ Պրուսայի լիսէն ունի 53 թուրք, 8 յոյն, 1 հրեայ և 24 հայ աշակերտներէն, որոնցմէ 8ը ձրի. ասոնցմէ 4ը՝ գիշերօթիկ են։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Նախարարաց Խորհուրդին որոշումը պարունակող տեղեկագիրը, ի մասին Պատրիարքարաններու հաւաքական թագրիրին, հաղորդուած է կրթական և պատերազմական Նախարարներուն։ Այս ծրագրին Կրթական մասին մէջ գիտելի է որ կ'ըսուի «Եթէ Պետութեան ելմտացոյցին մէջ ո և է գումար յատկացուի, այդ գումարէն իւրաքանչիւր ժողովուրդի յատկացուած մասը, իրենց հոգեւոր պետերուն պիտի տրուի»։ Այս կէտը բոլորովին հակառակ է քրիստոնեայ ազգերու տեսակէտին։ Կրթական բաժինը ռիւսումի մէարիֆ իրաւունք մըն է և ոչ թէ բախշիշ։ Երբ ամէն ազգ կրթական տուրք կը վճարէ, իրաւունք ունի նաև իր բաժինը առնելու անկէ։ Պատրիարքարանները պէտք է անպատճառ ճշդել տան նախ այս կէտը, յետոյ դպրոցներու համար հանգանակութիւն կատարելու պայմանները. անըմբռնելի է «մինչև ցարդ գործադրուած օրէնքներով» անորոշ բացատրութիւնը, ինչպէս նաև պէտք է հասկցուի թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ Կրթական Նախարարութեան պատրաստելիք օրինագիծը, որուն համեմատ պ'տի կատարուին ոչ— իսլամներու դպրոցական գործերը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ

Երուսաղէմէն վարչական պատուիրակ Հ. Խօճասարեան էֆէնտի տեղեկութիւններ հաղորդելով հոն կատարուած վերջին ընտրութեանց վրայ, ցաւ կը յայտնէ որ ընտրելիներու անձին վրայ նախապէս կազմուած համերաշխութիւնը վերջին պահուն խզուեր է՝ ի գործ դրուած ազդեցութեանց շնորհիւ, և ընտրելիներու ցանկին վրայ դիտողութիւններ ու առարկութիւններ կընէ, խնդրելով նաև որ միանգամ ընդմիշտ ճշդուի Տ. Գէորգ եպ. Երէցեանի և Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մաքսուտեանի դիրքը։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տնօրէն ժողովը մեծաւ շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ թէ Իզմիրի ազգայիններէն Սրապեան Կարապետ էֆ. Օրմանեան Սրբազանի «Հայոց Եկեղեցի» անուն ընտիր երկասիրութեան տպագրութեանը համար 50 Օսմ. ոսկւոյ օժանդակութիւն մը ըրած է համաձայնելով Օրմանեան Ս.ի հետ, որ վաճառմանն արդիւնքը կիսուի ընկերութեան հետ, ինչ որ գործադրուած ալ է վաճառման արդիւնքին տեղ փոխադարձ հաւանութեամբ բուն իսկ վաճառման սահմանուած 1000 օրինակ գիրքերը կիսուելով ընկերութեան հետ։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացանք Արամ Անտոնեանի «Գանձարան»ին բարձրագոյն դասընթացքը. ընթերցանութեան գիրք. 150 հատուածներով. 200 լուսանկարներով և բնաշխարհի հաստատութեանց պատկերներով. կենսագրութիւններով, հանրագիտական բացատրութիւններով եայլն։ Ճշմարիտ հայութեան հանրագիտարան մը։ Գին 12 ու կէս ղրշ.։ Դիմել Գըլըճեան գրատուն։ Զաքմաքճըլար թիւ 25։

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պէշիկթաշի Ահարոնեան Ակումբը հաստատած է Թրքերէն լեզուի գիշերային ձրի դասախօսութիւն, զոր անձնուիրաբար ստանձնած է հմուտ Թրքաբան Յովասափ էֆ. Ցովասափեան։ Դասախօսութիւնները կսկսին յառաջիկայ նոյեմբեր 1էն։ Հետեւիլ փափագողները թող դիմեն Ակումբի Վարչութեան։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տեարք Կիւլպէնկեան Եղբարք երեք օսմ. ոսկի նուիրեցին փոխան ծաղկեպսակի հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Թիւրապեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑԸ

Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութիւնը իր գրասենեակի կահաւորման առիթով շնորհակալութեամբ ստացած է Յարութիւն էֆ. Սամանճեանէ 20 մէթր վարագուրցու և 15 մեթր մուշամպա. նաև Յակոբ էֆ. Գորեանէ՝ կէս թօփ խաւաքարտ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

• Այրիախնամ Յանձնաժողովը հրապարակաւ իր շնորհակալիքը կը յայտնէ Սինկըր կարի մեքենաներու ընկերութեան, որ իր կողմէ Կիլիկիոյ այրիներուն օժանդակելու բարեսիրութեամբ, վերջերս Ատանայի դերձակատուն աշխատանոցներուն համար գնուած տասնեակ մը մեքենաներու գնոյն վրայ արտասովոր զեղչ մը ըրած է։

«ԶՈՒՌՆԱ» ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹԸ

«ԿՈՒԿՈՒ» ազգ. երգիծաթերթը Պատերազմ. Ատեանին կողմէ դադրեցուցած ըլլալով, կիրակի օրուընէ սկսեալ անոր տեղ պիտի հրատարակուի «ԶՈՒՌՆԱ» երգիծաթերթը, նոյն խմբագրութեամբ, նո՛յն ծաւալով և նո՛յն քրքջալից բովանդակութեամբ։ Կիրակի օր փնտռեցէ՛ք ուրեմն «ԶՈՒՌՆԱ» ազգ. երգիծաթերթը։

⁂ Շաբաթ օր հրապարակ կ'ելլէ ԿԻԿՕՅԻ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ։ Մանրամասնութիւններ յաջորդիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

Օտար շրջանակներու մէջ կը հաւաստուի թէ Իտալացիները նկատի առնելով որ Միջերկրականի կղզիներէ մէկ քանին գրաւելով Թուրքիա չպիտի զիջանի հաշտութիւն կնքելու, այս պատճառաւ որոշած են Դամասկոսի մէկ քանի նաւահանգիստներուն վրայ յարձակում գործել։

⁂ Իտալական կառավարութեան կողմէ Ափր. Տրիպոլսի կացութեան մասին տրուած որոշումը մեծ տէրութիւններէ ոչ մէկը չէ ընդունած։ Զրոյցի մը համաձայն Թուրքիա, Գերմանիա, Աւստրիա այս որոշումը չճանչնալով, այժմէն իսկ բողոքած են։

⁂ Տրիպոլսի և Պէնկազիի մէջ Իտալացիներուն կրած մեծամեծ պարտութիւններուն հետեւանքով Իտալիոյ քաղաքներուն մէջ յուզումը աւելցած է և Տրիպոլսի մասին հրատարակուած Արքայական հրովարտակը չէ կրցած այս յուզումը հանդարտեցնել և ընդհակառակը աւելցուցած է։

⁂ Ամերիկեան Զէյթըր զրահաւորակը որ առանձին մը Մալթա պիտի մնար, Տրիպոլիս մեկնած է կառավարութենէն ստացած հրամանին համաձայն։

ԶԷՔԻ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ

Մագրիպիոյի մէջ սպանուած Զէքի պէյին Ե. դատավարութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ։ Ունկնդիրներու տեղը խուռն բազմութեամբ մը լեցուած էր։ Վկայ Շապան էֆ. Զէքի պէյի պատրաստած տեղեկագիրը բերած ըլլալով նախագահը հրամայեց կարդալ։ Շապան էֆ.ի են եղած հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ տեղեկագրին գիրը Զէքի պէյինն է։ Յետոյ կարդացուեցաւ այդ տեղեկագիրը որուն մէջ սա յայտնութիւնները կան։ Օսմ. փոխառութեան կնքումէն առաջ «Թան» կարգ մը ամբաստանութիւններ ըրած էր այն ատենի դահլիճի անդամներուն ոմանց նկատմամբ։ Պատասխան չէր տրուած ասոնց։ Նախորդ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ իր անձնական դիւանին պաշտօնեայ Նեսիմ Րուսօ եւ Ժագ Մենաշէ էֆ.ներու հետ Բարիզ գացած ու հոն ներկայ գտնուած է արտաքին գործոց նախարարին կողմէ տրուած հացկերոյթին։ Ճավիտ պէյ այդ առթիւ յայտարարած է թէ օսմ. կառավարութիւնը պէտք չունի փոխառութեան։ Յետոյ Լոնտոն գացած է, Սըր Էռնեսթ Քէսըլ հետ տեսակցելու համար. Պանք տը Թիւրքիի հիմնադիր Սըր Էռնեսթ Քէսըլ տնտեսական հնարքներ բանեցուցած է, Օսմ. Կայս. Պանքան վարկաբեկելու համար։ Սըր Էռնեսթ Քէսըլ մէկ կողմէ Պանք տը Թիւրքիի, այսինքն Ճավիտ պէյի անձնական գործին շահերը ապահովելու կ'աշխատի եւ միւս կողմէ համաձայնութեան կնքելիք փոխառութեան գործը կ'երաշխաւորէ։ Այդ փոխառութեանց արժեթուղթերը Բարիզի սակարանին մէջ ընդունելու համար Ֆրանսական կառավարութեան հաւանութիւնը պիտի առնուէր Բարիզի օսմ. դեսպանատան միջոցաւ. կնքուած պայմանագրութեան համաձայն։ Սակայն պանքան այդ բանին համար ուղղակի դիմում ըրած է Ֆրանսական կառավարութեան մօտ։ Օսմ. Կայս. Պանքան առաջարկած էր որ ելմտական գանձուն քոնթրոլը իրեն յանձնուի։ Սակայն յետոյ անոր տեղ առաջարկուած էր որ երկու օտարահպատակ պաշտօնատարներ կարգուէին, մէկը ելմտական նախարարութեան դրամական գործառնութեանց, իսկ միւսը Հաշուակալութեան դիւանին համար։ Ճավիտ պէյ հաւանութիւն յայտնած է այդ բանին, ուզելով ելմտական գործը օտար քոնթրոլի ենթարկել։ Տեղեկագրին մէջ չորս-հինգ տող աւրուած էր։ Նախագահը Շապան էֆ.ի հարցուց թէ ինչո՞ւ համար աւրուած էին։ Վկան պատասխանեց թէ Սելանիկի մէջ աւրուած էին անոնք եւ թէ չէր յիշեր։ Նոյնպէս Շապան էֆ. յայտարարեց թէ այդ տեղեկագիրը հոկտ. 28ին գրուած էր։ Յետոյ վկան ըսաւ թէ այդ տեղեկագրին ընթերցումէն յետոյ Օսմ. Քօմիթէի Հաջի. Ժողովին մէջ որոշուած էր նախարարական պաշտօնէ զրկել ելմտական նախարար Ճավիտ պէյը եւ ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյը։ Շապան էֆ. նոյնպէս յայտարարեց թէ նախորդ ներքին, արտաքին, ելմտական նախարարներ Ֆարմասօնութեան դիմակին տակ սիօնիզմը կը պաշտպանէին եւ թէ Շէյխիւլ-Իսլամն ալ իր պաշտօնին անհամապատասխան դիրքի մը մէջ կը գտնուէր։ Շապան էֆ. իրեն եղած հարցման մը պատասխանելով ըսաւ թէ Ֆրան-մասօնութիւնը բանակին մէջ շատ տարածուած ըլլալուն, կ'ուզէին բանակը մաքրել։ Բայց Թալաթ պէյ կը պաշտպանէր մասօնութիւնը։ Յետոյ լսուեցաւ ոստիկան Մէհմէտ Նուրի էֆ., որ Սպարթայէն Պոլիս կանչուած էր։ Վկան յայտարարեց թէ Սիրքէճիի կայարանը գտնուած միջոցին եւրոպական կառախումբէն վար իջած էին Չէրքէզ Ցէրիս եւ Մեհմէս։ Այս վերջինները ոստիկանին հարցումին պատասխանելով ըսած են թէ Նազըմ պէյն ալ միասին է։ Դատավարութեան Բ. մասը վաղուան թուով։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Բերայի և Ղալաթիոյ մեր բաժանորդները վերջերս անկանոն կերպով կը ստանային իրենց թերթերը, մեր ցրուիչին հիւանդութեան պատճառաւ։ Հարկ եղած կարգադրութիւնը ըրած ըլլալով, այսուհետեւ մեր բաժանորդները ամէն առտու կանոնաւորապէս պիտի առնեն իրենց թերթերը։ Այս առթիւ մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք որ իրենց պակասութիւնները իմաց տան լրագրիս տնօրէնութեան։

ԻԼԱՆ

Պանք Օսմանի իլէ պաղը քէսանէ օլան տուխունը մանքիւմէի մալիւմէսինին թէէմին թէսվիէսի իչուն Րաիֆ աղա զատէ Հիւսէյին պէյին մահճուզ օլուպ պունտան ագտէմ մէվգըլ միւզայէտէյէ վազ գըլընմըշ օլան Գասըմ Բաշտա ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Մէտրէսէ սոգաղընտա իյի նոմէրօլը գահվէխանէ վէ ֆէվգընտէ քեանին օն պիր օտա վէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի հավի թէօրթ նոմէրօլը քեարկիր էպնիէնին րուպի հըսսէլէրի սամանը լիրասը հիւզ ղըրուշ հիսապիլէ օն պին ղուրուշտա վէ մահալլը մէզքիւրտէ միւթթասըլ տօգուզ վէ օն պիր նոմէրօլը արսալար իլէ օն իւչ նոմէրօլը գուեսու մահալլը վէ պիրի օն պէշ նոմէրօլը իքի քէօհնէ օտայը վէ տիկէրի օն եէտի նոմէրօլը իւչ օտա վէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի իքի պապ ախշապ խանէնին վէ հիրմի տօգուզ նոմէրօլը գասըլխանա մախսուս համամ ղալըսըրը միւշթէմիլ մահալլը մէզքիւրտէ Նէմէնիճիլէր ճատտէսինտէ հիրմի ալթը նոմէրօլը համամ միւլքիւէ թէրտինինտէ միւսթախիր կէտիքտէ մէտաունը մուամիլէյի միւթէասըր օլորղը րուպի հըսսէլէրի սախի օթուղ պին ղըրուշտա վէ Պատը գարչըսինտէ Օսման աղա մահալլէսինտէ Սէօյիւտլի չէշմէ ճատտէսինտէ մուղատտէմա մուքէրրէր 93 նոմէրօլը արսա էլէվմ հիւզ նոմէրօ իլէ մուրագգամ իքի սալօն եէտի օտա պիր մաթպախ իքի քիլար պիր սարնըճ վէ պիր դուեսու վէ պիր մըզտար պաղչէ վէ թախմինէն 99 նոմէրօլը պագչալ տիւքքեանընը վէ միւշթէմիլաթը սաիրէյի հավի չէհրը պէշ պուչուգ լիրա գըմար կէօթիւրիր քեարկիր պիր պապ խանէնին թէմամը ալթմըշ պէշ պին ղուրուշտա վէ հինէ մահալլը մէզքիւրտէ Համամ սոգաղընտա օն տօգուզ նոմէրօ իլէ մուրագգամ օտունլըգ մահալլընը միւշթէմիլ սաիրէյի հավի Սէօյիւտլի չէշմէ ճատտէսինտէ գըրգ իքի նոմէրօլը համամ միւսթէմիլ միւլքիւն կէտիքտէ Նըսֆ հըսսէլէրի թախմինէն պէշ պին ղուրուշտա մէզքիւր պանգա էօնտէսինտէ պուլունմուշ օլտուղընտան վէ Թարիխը իլանտան իթիպարէն օն պէշ կիւն սօնրա սանի չէհրը Թըշրինը սանի պաղար էրթէսի կիւնի սաաթ ալթըտա ինհայը պէյի գարարըլա գաթ'ի իհալէսի իճրա գըլընաճագընտան տալիպ օլանլարըն քըյմէթի մուգատտէրէլէրինին Եիւզտէ օն նիսպէթինտէ փէյ աքչէսինի պիլիսթիհսալ ֆազլա պէտէլ թէքլիֆ իլէ շիրաէթէ ագիտ օլմագ վէ տահա զիյատէ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին հէր կիւն Պէյլիք մէսքեանը ֆիզաալէսի Օսման Փաշա չէշմէսի մէհքէմէի Տինի գըսմ միւրաճաաթ էթմէլէրի լիւզումու իլան օլունուր։

22 Թըշրինը էվվէլ 327

ԳԱՐԼՄԱՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ԲԵՐԱ

ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Պօսթիւմ-թայեօրներ
Ասուէ մանթօներ
Թաւշէ մանթօներ
Մուշտակէ մանթօներ
Պլուզներ
Ժիւփեր
Մանշօններ
Մուշտակէ պօաներ
Կիներու ներմակեղէններ
Բրդեղէններ
Թաւիշներ
Գուլպաներ
Թաշկինակներ
Մարօքէնէ առարկաներ
Թաւշէ քսակներ

Այս առթիւ եւ վաճառատանց ընդարձակման տեւողութեան միջոցին, որ արդէն սկսած է, Լիքիտասիօնի մը ձեռնարկած ապրանքներու ամբողջ մթերքին վրայ, գիներու մեծ զեղչով։

Ներկայ առիթը եզական ըլլալով՝ մեր յաճախորդները կը հրաւիրենք օգտուիլ անկէ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՆՈՐԱՁԵՒ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

Տանթելաներ
Պրօտրիներ
Կալօններ
Մետաքսեղէններ
Ճերմակեղէններ
Ծածկոցներ
Վարագոյրներ
Տղոց համար պատրաստ զգեստեղէններ
Շալեր
Էշարփներ
Կեղծ գոհարեղէններ և ուրիշ հազարումէկ առարկաներ

ՆՈՐ ՃԻՒՂ. ԿԻՆԵՐՈՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
ԵՒ ՆՈՐՈՅԹԻ ՆԻՒԹԵՐ

ԹԻՒՐՆԸՔ
ՂԱԼԱԹԻԱ
ՄԵԾ ՃԻՒՂ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ
Թի Պարսի շու
Թի Կլօպ րօպըր շու
Թի Էտվինֆլաք շու
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐ
ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԳԼ. ԿՕՇԻԿՆԵՐ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՕՇԻԿՆԵՐ
ՍՈՆԱ.ՊՍ.—Մունակ.—ամերիկեան և ռուսական լաստիքներ

Տօքթ. Ա. ԱՐՍԷՆԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ՔՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Կարաքէօյ Գարաճերեօ, Բերա Թիւնէլ. Պազ
թիւ 87 20—50

Տօքթ. ՍԵՐԹԼԵԱՆ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՊԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԱԿՆԱԲՈՅԺ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 169, Տէլլա Սուտա դեղարանին վրայ։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն յետոյ, ժամը 2–5 (Ք. Ե.)։ Առաւօտները մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Գ. Տ. ՏՕՏՕՊՈՒԼՈՍԻ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐՆ, ԳԸՐԳ ՔԻԼԻՍԷ

Եւրոպական կատարելագործութիւններով օժտուած սոյն Գործարանին մէջ ամենամաքրին զրութեամբ և զուտ խաղողէ կը պատրաստուին տեղական ոգելից ըմպելիներ, ինչպէս Քոնեաք, Տիւզ օղի, Մաստիքա, Րոսօլ, Էլիքսիր Վինեկէ քօնեաք, Մարաշինօ, Ծծմբաւոր քաղցու (չիրա), Հին Գինիներ, Բաւրի (բէքմէզ), վերջապէս ամէն տեսակ առողջարար ըմպելիներ։

Կեդրոնատեղին է Սիրքէճի, Մ. փաշայէ ճատտէսի Թրամուէյի կայարանին կից, մեծ մթերանոցը։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Պ. ՖԼՕՐԻՏԻՍ

Քոլերայի ներկայ համաճարակին առթիւ կը յանձնարարուի գործածել միայն նախարգելիչ ըմպելիներ։

53—28

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Քարափին վրայ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գաբու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՇԱՃԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ արժաք
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱՐԱԳ ԵՒ ՊԱՆԻՐ
Ն. ՔԱՄԻԼԵՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Բերա, Կալաթա-Սէրայի կից, թիւ 59
Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն երկիրներէ բերուած ընտիր կարագներ, հալած ու աղած. նոյնպէս պանիրներ համեղ տեսակներ։ Ապառիկ վաճառում չկայ։ Դիմողները միշտ գոհ կը վերադառնան։

ՀԻՆ ԱԿՌԱՆԵՐ ԿԸ ԳՆՈՒԻՆ
Եթէ հին կոտրած և արուեստական ակռաներ ունիք, բերէ՛ք Պաղչէ-Գաբու Տիֆլիս խանը, թիւ 5 որ լաւ գնով մը ծախու պիտի առնուին։ Այս առիթը տասնըհինգ օրուան համար է։

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԼԵՊՈՒ ԱՂԱԶԱՏԷ ԷՏԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ
Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սփիւրիական, Դանուբի անխառն իւղերը և ատանին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։
39—50

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՍԱՓՐԻՉ
ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼ, ԽԱՆԻ ԴԻՄԱՑ
ՍԷՖԻՍ. ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 22
Վեց տարի Բերա սափրիչ Աչիլ Տէրամանաքին քով աշխատած Վասիլաքի Սթեֆանօպուլոյի և Եորկի Օրֆանաքի ընկերակցութեամբ սափրիչի խանութ մը բացած են։ Առողջապահական մաքրութեան մեծ հոգ կը տարուի և գները անմրցելի կերպով աժան են։ Դժուարահաճ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան։ 3—16

ԱՌՏՆԻՆ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ

Սաւն, Բարձի երես, Ծածկոյթ, Անձեռոց, Ձեռքի սրբիչ, Ջնջան անկողնի, Պիքէի կարճիքիւրներ, Մատամբոլամ, Խասա, Ալգասի կտաւ. եւլն. եւլն.

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻ

Կեդրոնատեղի՝ Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Թիւ 31, 33, 35 եւ 37
Մասնաճիւղեր՝ Բերա, Բասած տ'Անաթօլի, Ղալաթիա Եէնի Ճամի, թիւ 14, Պոլիս՝ Սուլթան Համամ, թիւ 3

7—18 ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ. ՆՄՈՒՇՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ԽՆԴՐԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

دنيانك الك مشهور ميلنر قاصه‌لری
حكومت عثمانيه انكلتره وسائر حكومتلرك متعهدی حريق وسارقه‌يه قارشو تأمينات

سيدنه‌ی نوويل و شركاسی
عموم ممالك عثمانيه و كلی درسعادت غلطه‌ده كورك بك خانده نومرو ۱-۲-۳

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ՕՍՄ. ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ
ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԵՐԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ
ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—33

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاريه عثمانيه

SOCIÉTÉ COMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՐԱՄԱՏՆԵԱԿՆԵՐԸ ՍՈՒԺԱՄԵԱՅ ՆԵՐԳՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԵՆ
ՍԹԱՆՊՕԼ, ԴԱԹԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխատուութիւններ՝ առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումի հրամաններ՝ ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր, թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներուն վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ և կը զեղչէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր և կտրօններ։

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար՝ յատուկ կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ ծաւալելու համար կ'ընդունի 25 ղրուշէն սկսելով գումարներ:

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ և թէ ուրիշներու հաշւոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՑԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆԷ
Օրական սպառումնէ *60,000* քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈԳՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք:

كمال عمر تحافيه مغازه‌سی

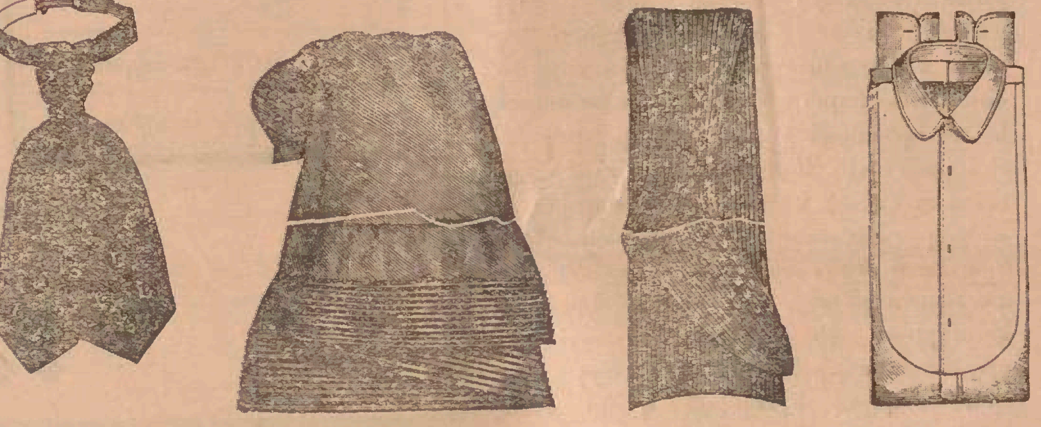

صاندیغی امتعه‌نك متانتی وظرافتیله برابر اهونیتی ومشترین کرامه قارشی کوستریلن معاملات نازکانه وعفیفانه‌سی ایله شهرتشعار اولان کمال عمر تحافیه مغازه‌سی بوره جلب ایلدیکی موسمه مناسب کوملك ، بیون باغی یقه‌لق ، شمسیه وسائر اشیای تحافیه‌دن دولابی صدق مدعا ایچون مغازه‌یی بردفعه زیارت ایتملرینی محترم مشتریلرندن رجا ایدر .

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԷՐ

ԹՕՀԱՖԻՅԷՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը ամրան եղանակին առթիւ բերել տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Գրավաթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ և Թօհաֆիէի վերաբերեալ շատ մը ապրանքներ։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կարգի ապրանքները որքան նրբաճաշակ, տոկուն և աժան են։ 17—22

مهپاره مغازه‌سی

رسم کشادی کچن‌ده اجرا اولنمش اولان یکی مهپاره مغازه‌سی، ایری ایری موبلیه، اشیای بیتیه، چوجق اشیاسی، هردرلو قماشلر ، چماشیر ، تحافیه واشیای عسکریه وسیاحت لوازمی دائره‌لرینی حاوی واك صوك موده ونفیس یکی یکی اشیالر ایله طولو اولوب، تشریف بیوره‌جق ذوات کرام ممنون قاله‌جقلردر .

فیاتلر مقطوع ورقابت قبول ایتمز درجه‌ده‌در

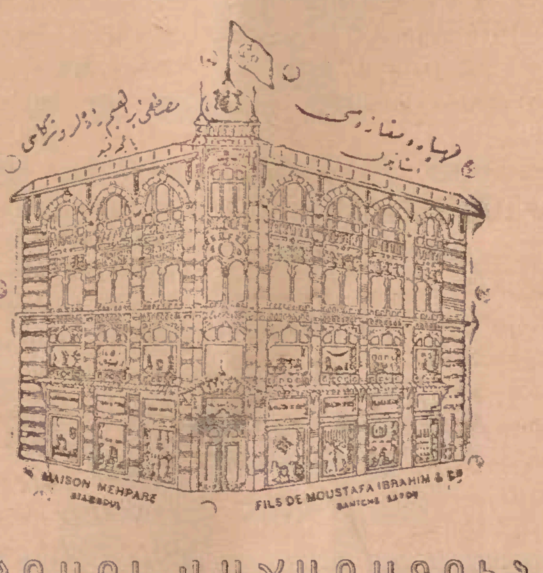

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՊՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.—Սեղանի և անկողնի կազմածներ, պիւֆէներ, Նստարաններ, մանճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և առտնին ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ եայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսքա, քրէփ տը չին և քօթիւմցու զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.—Ներքին ճերմակեղէններ, ժիւբիր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, շապիկ, գրավաթ, թաշկինակ, երեսի փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և գաւազան եայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. հեռադիտակներ, դիւրաւ փոխադրելի մանճակալներ, պայուսակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէյլէրիններ, սնտուկներ եայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ
Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 21—52

امریقاده دیشجی طبیبی دوقتور آرام آره‌وبانه

امریقاده فیلادلفیا دارالفنون واناطومی مکتبندن مأذون اولوب بوکره بك اوغلنده تپه‌باشنده ۳۷ نومرولی قالینیقو آپارتماننده اجرای صنعت ایتمکده اولدیغندن محترم قارئینمزدن احتیاجی اولانلره توصیه ایدرز .

امراض اعصابیه وعقلیه تداویخانه‌سی
دقتور میخالاقوپولو
تپه‌باشنده انکلیز سفارتخانه صره‌سنده ۱۲ نومرولی پترللی اپارتمانده
الات جدیده ویکی اصول شعاعات الکتریقیه موجوددر .

رونتکن شعاعاتیله تشخیص امراض، رادیوغرافی، رادیو ترابی ، شدتلی جریان الکتریق ایله بانیو سوله‌نوئید، دارسونوال، وهرنوع ثابت ومتحرك، فاراتیك سونسوئیدال ومقناطیس جریان الکتریقلر وساژه تطبیق ایدلدیکی کبی، دوقتور شنی‌نك اختراع‌کرده‌سی اولان درت قووان‌ایله ثابت بانیولر وقوری هوا ایله ماساژ والکتریقی داخلی وخارجی تداوئ میخانیکی تطبیق واجرا ایدلمکده‌در . ۱-۱۲

فهیم ابراهیم عثمان کاظم وقومپانیه‌سی

درسعادت سلطان حمام نومرو ۳۱

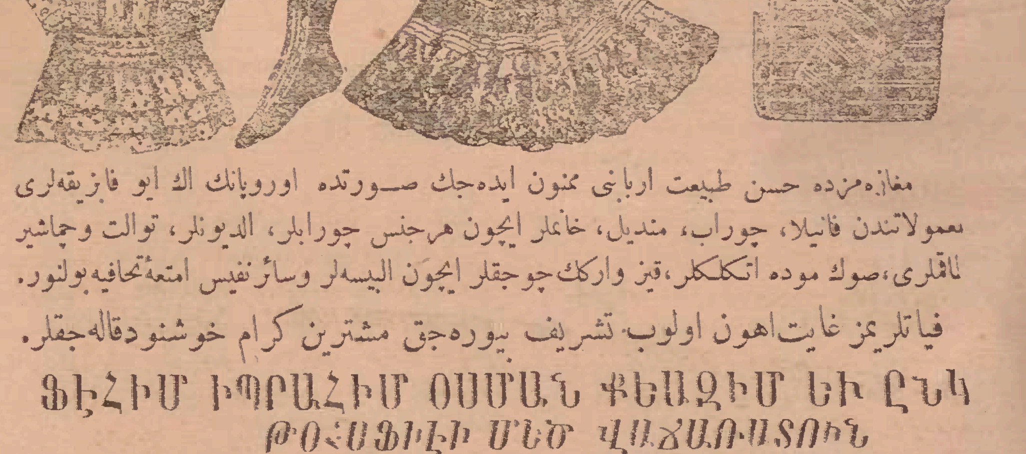

مغازه‌مزده حسن طبیعت اربابنی ممنون ایده‌جك صورتده اوروپانك الك ایو فابریقه‌لری معمولاتندن فانیلا، چوراب، مندیل، خانملر ایچون هرجنس چورابلر، الدیونلر، توالت وچماشیر لاقلری،صوك موده اتکلکلر، قیز واركك چوجقلر ایچون البسه‌لر وسائر نفیس امتعهٔ تحافیه بولنور.

فیاتلریمز غایت اهون اولوب تشریف بیوره‌جق مشترین کرام خوشنود قاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻՊՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄ ԵՒ ԸՆԿ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը դիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս ֆանէլա, գուլպայ, թաշկինակ, ձեռնոց, ճերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաներ, տղոց զգեստներ և Թօհաֆիէի վերաբերող շատ մը ապրանքներ։ Գիները խիստ աժան։ 18—52

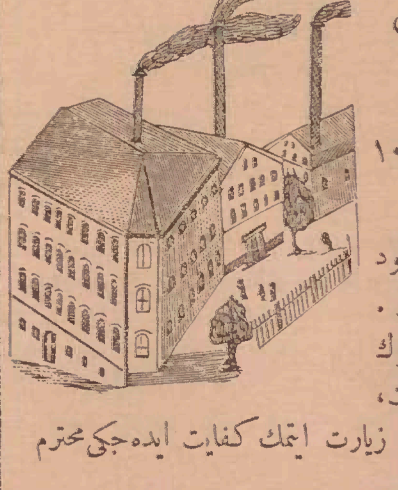

ارسلانلی بیوك موبلیا فابریقه‌سی
لئون ژ . فریدمان
استانبول محمود پاشا نومرو ۱۰۲

لئون ژ . فریدمانك بیوك موبلیا فابریقه‌سی، استانبولده محمود پاشاده ۱۰۲ نومروده کندی مالی اولان خان ایچنه نقل ایدلمشدر . کرك کندی فابریقه‌سنده وکرك اوروپا فابریقه‌لرنده اك صوك موده اوزرینه اعمال ایدلمش هردرلو موبلیا و اشیانك نفاست، ظرافت ومتانتی اکلامق ایچون، برکره مذکور مغازه وفابریقه‌یی زیارت ایتمك کفایت ایده‌جکی محترم اهالی‌یه عرض اولنور .

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Լ Է Օ Ն Ժ. Ֆ Ր Ի Տ Մ Ա Ն

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գաղափար կազմելու համար անոր ճոխ մթերքին ու կարասիներուն այլազանութեանը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին և թէ եւրոպական գործարաններու մէջ։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Յանձնարարութիւնները մեծ խնամով կը կատարուին։ Թէ՛ փոքրաքանակ և թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։ 36—6

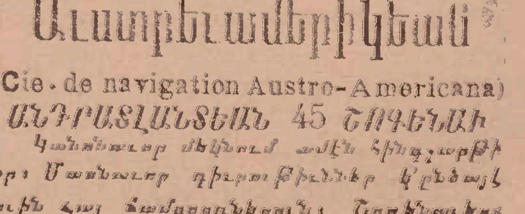

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր՝ բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լայտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Ըրխթըմ Չինիլի խան։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕԶՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

دیشلریکزی محافظه ایتمك ایسترسه‌کز
رفعت دیش صویی قوللانکز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ՏՊԱՐԱՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»